

14.

Páris, 1859. március 14.

**NIGRA BIXIONAK SZARVADY AJÁNLKOZÁSÁT ILLETŐLEG,
HOGY CAVOUR TÁJÉKOZTATÁSÁRA TORINOBA UTAZIK.**

Sk. levél mellékelve Szarvady már. 21-én Kossuthoz írott leveléhez

(I. r. Em. I, 163.) O. L., N, M, Kossuth-ir. ⁴⁹

Confidentielle

Cher Monsieur Bixio,

Je suis prêt à exposer verbalement à M. Szarvadi à vous et aux personnes qui viendraient avec vous, et dont on me garantirait la discrétion, tout ce qui s'est passé entre vous, M. Szarvadi et moi depuis l'époque où vous m'avez fait l'honneur de me présenter votre ami en sa qualité de correspondant de la Gazette de Cologne. Je le ferai d' autant plus volontiers que cette exposition ne saurait être que très honorable pour M. Szarvadi. Je regrette de ne pouvoir rien préciser par écrit, car il s'agit de secrets qui ne m'appartiennent pas; il s'agit d'intérêts et de principes que je ne peux pas compromettre et que je ne compromettrai jamais, quelles que puissent être les conséquences de ma réserve. Je pense que M. Szarvadi approuvera et partagera ces sentiments et je ne doute pas qu'il soit prêt à faire usage d'une égale discrétion. Ce que je peux vous dire dès à présent, et dont je peux vous assurer d'une manière positive sans crainte d'indiscrétion c'est que mon illustre ami,⁵⁰ pas plus que moi, n'a parlé de M. Szarvadi que de la manière la plus favorable pour lui.

Veillez, je vous prie, présenter mes amitiés à M. Szarvadi et lui dire que j'aurais été chez lui s'il m'avait laissé son adresse.

Agréez vous même, cher Monsieur, mes sentiments les plus distingués.

C. NIGRA

15.

London, 1859 március 15.

**KOSSUTH LUDVIGHNAK AZ OLASZ KÉRDÉSRŐL
ÁLTALA KÉRT BESZÉD TÁRGYÁBAN.**

Sk. levél. O. L., N. M, Kossuth-ir.

Barátom,

Kívánod, hogy küldjek neked valamit azokból a mit beszédemben Olasz honról mondtam. A dolog nincs nehézség nélkül. Ugyan is: kivéven a keleti háború alatt mondtott beszédeimet, egészen a Magyar országról 's Habsburgokról mult 9-berben mondtottakig én

⁴⁹ L. Ir. Em. I. köt, 163, kk, 11,

⁵⁰ Cavour.

egy lecturómet sem engedtem kinyomtatni, mert több helyeken kellett elmondanom, hogy élhessek családommal belőlük (már negyedik éve, hogy az élelmünk egyedüli forrása) — ha itt ott rapportirozták beszédeimet, akaratom 's tudtom nélkül történt 's azért hibásan. Azonban még is resteltem ugyan azon egy beszédet változtatlanul másutt is elmondani. Azért mindig változtaték egyes részeken, egy helyütt egyik, más helyütt másik oldalát vettem fel a tárgynak, egy helyütt egy beszédet kettőre nyujtottam, más helyütt kettőt egyre szoritottam 's Angolokhoz szólván mindig a futamló eseményekkel igyekeztem rapportba hozni beszédeim morálját — ekként kézirataim oly Babel-zavar képét mutatják, hogy abból másolatokat tétetni teljes lehetetlen. Össze illeszteni a lapokat, mellyek itt törléssel, amott toldalékkal ki vannak kapkodva 's több lapok közbeszúrásával keverve, oly munka, mellyre magamnak is hetek kellenének — más a világon meg nem teheti — hozzá téve azt, hogy az olasz ügyről pontonkint csaknem mindig visszatérek arra, hogy az olasz ügyet 48-ban Piemont romtotta el⁵¹ 's hogy félni lehet jövőben is az fogja elrontani; ez pedig oly thema, mellyet most nincs érdekünkben felmelegíteni — innen láthatod, hogy nem oly könnyű dolog kívánságotat teljesítenem.

Azonban hozzá fogtam még is 's csütörtökön fogok valamit küldetni.

En attendant le irattam egy toldalékot Magyar Országróli beszédemhez — s küldöm.

Liverpoolban (December közepén) meghívtak s kívánták mondjam el, mikint viselte magát az angol kormány irányunkban — mit amint tudod Glasgowban szándékosan mellőztem.

Ezen kívánságnak eleget teendő a nyelv tusára vonatkozó részt csaknem egészen ki hagyám Liverpoolban 's helyette az angol politicát adtam elé.

Ez az a mit küldök. Fontosnak fontos, reánk nézve — mert nem ismeri a világ — Magyarország legkevésbé. Érdekelheti ez az európai közönséget? most?, az más kérdés.

Ha a második kiadásra hasznát veheted, a beszédet meg kell hagyni, a mint van egészen, 's utánna egy jegyzékben ennyit mondani.

K. meghivatván Liverpoolba e beszédet ott is elmondani, kívánták tőlle, világosítsa fel hallgatóit, minő politicát követett az angol kormány Magyarország irányában 1848—49-ben? A szónok engedvén e kívánságnak, miután Magyarország szenvedéseit és sérelmeit elmondá, egy új részt adott beszédéhez, melly igen nevezetes tényeket hoz mapvilágra 's melyet annálfogva ide csatolunk.

Éppen most veszem a Nationalt.⁵² Nagyon köszönöm. Gondolom még sem lesz a fordításra és közbebocsátásra szánt fáradságod min-

⁵¹ Mazzini *Pensiero ed Azione* c. londoni folyóiratában (1858 nov. 15, 1859 jan. 15. sz.) Kossuth cikket írt *Sguardo sul passato e sull'avvenire* címen s benne szenvedélyes hangon támadta Piemont önző politikáját 1848-ban.

⁵² A nemzetiségi kérdésről kiadott Kossuth-röpirat hírlapi ismertetése.